

Zasadzka przy wiadukcie Zawadówka dnia 05.04.1944 r.

Tak wyglądał wiadukt nad torem na szosie łączącym Krasnystaw – Chełm w pobliżu przystanku kolejowego Zawadówka. Fotografia z roku 1914. Na fotografii widać, że pierwotnie był on metalowy.

Fotografię wykonano 21 czerwca 1914r.

Pod koniec II wojny światowej wiadukt został wysadzony przez wycofujących się Niemców w lipcu 1944r. Natomiast Gazeta Lubelska – niezależne pismo demokratyczne z 1945r., nr.160. Na stronie 4 tej gazety zamieściła - ogłoszenie – Przetarg, następującej treści:

PRZETARG

Starostwo Powiatowe w Chełmie (Powiatowy Zarząd Drogowy) ogłasza pisemny przetarg nieograniczony na budowę wiaduktu drogowego drewnianego nad torami kolejowymi przy wykorzystaniu istniejących przyczółków murowanych, na drodze państwowej Chełm — Krasnystaw w pobliżu st. kolejowej Zawadówka.

Oferty pisemne przy załączeniu:

1. Wypełnionego ślepego kosztorysu, którego formularz, jak i bliższe wyjaśnienia można otrzymać w czasie od 1 sierpnia 1945 r. w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Chełmie, ul. Lubelska 75.

a. Wadium w wysokości 1/2% oferowanej kwoty, — należy składać w Powiatowym Zarządzie Drogowym w zapieczętowanych kopertach do dnia 15 sierpnia 1945 r. godz. 11 min 00 w którym to czasie nastąpi komisyjne otwarcie ofert. Zatwierdzenie wyników przetargu nastąpi przez Urząd Wojewódzki w Lublinie.

Z tego ogłoszenia wiemy, że wiadukt był drewniany budowany w roku 1945. Taki stan rzeczy przetrwał do początku lat sześćdziesiątych XX wieku. Drewnianą prowizorkę zastąpiono inną konstrukcją. Nowoczesny wiadukt w Zawadówce, który stoi do dzisiejszego dnia, został wybudowany w roku 1962. Iny był przebieg drogi dostosowany do wiaduktu z poprzednich lat. Ale to w woli przypomnienia dla cierpliwych czytelników. Wracając do samej zasady pod koniec II wojny światowej na tamym terenie.

„W środę dnia 5 kwietnia 1944 roku niespodziewanie na stacji „Rejowiec” pojawili się gestapowcy i żandarmeria z Chełma. Aresztowali napotkanych, którzy nie mogli udowodnić, że pracują, względnie, że są na przepustce. Niemcy przyjechali 2 samochodami ciężarowymi: tak gestapo i żandarmeria z Chełma zatrzymało 15 osób. Między innymi: Ernesta Władysława (z Warszawy, kuzyn Doroszewskiego z Adamowa był podchorążym WP. Bezinteresownie w tym czasie przewoził prasę konspiracyjną AK), Klekociuka Aleksandra, Siekierzyńskiego Romana. Padł blady strach na mieszkańców okolic stacji i Rejowca. Kto mógł ten uciekał względnie się chował, aby zejść z oczu i terenu zagrożenia? O tych wydarzeniach na stacji Rejowiec powiadomiono komendanta rejonu Jana Czaplińskiego „Rębacza. Natychmiast postawił na nogi pluton z Kobylego oraz Łozy Władysława „Gwiazdy” i Kubika Stanisława „Kawki” z Marysina. W trybie alarmowym plutony przystąpiły do działania. Pluton „Kawki” wybrał na zasadzkę rejon koło wiaduktu. W między czasie przybyli partyzanci z Rybiego wzmacniając gniazda oporu. Natomiast „Gwiazda” zabezpieczył drogi polne w kol. Marysin i od wioski Rudka. Przystąpiono do organizacji samej zasadzki i odbicia aresztowanych. Na miejsce odbicia wybrano okolice wiaduktu w lesie obok Zawadówki, wzdłuż szosy do Chełma. Po niedługim czasie nadjechały 2 samochody ciężarowe, w których jechali Niemcy z aresztowanymi. Po krótkiej wymianie ognia część Niemców zginęła a część ratowała się ucieczką, rozbiegli się po lesie. W krzyżowym ogniu ugrupowania partyzanckiego Niemcy stracili: 6 zabitych, 2 samochody – spalone. Uwolniono aresztowanych. Straty partyzantów: zginęło w czasie tej akcji 3 partyzantów. Jedna osoba spośród aresztowanych, która została rozstrzelana, gdyż była w mundurze niemieckim, prawdopodobnie zaszła tragiczna pomyłka spowodowana zbyt pochopną decyzją dowódcy¹. W akcji wyróżnili się przeważnie partyzanci z plutonów: pluton **Marysin**: - Alot Stefan „Zorza”, Grosiak Henryk „Burza”, Grosiak Roman „Huragan”, Grajner Wacław „Pniak”, Kozioł-Łaniewski Jan „Żelazny”, Sawicki Piotr „Tygrys”, Pietucha Stanisław „Piorun”, Waszczyński Stanisław, Krzysiak Władysław, Grosiak Henryk „Burza”, Żelazny „Sokół”, Gwardiak Władysław. Pluton **Rybie** – Aftanas Józef, Błasiak Jan, Garamaj Czesław, Krzysiak Władysław, „Sokół”, Kusiak Jan, Mazurek Michał, Studziński Bolesław „Paliwoda” ze swoim erkaemem zwanym „suką”, Romański Józef, Romański Stanisław, Proskóra Władysław, Uszko Aleksander, Łoza Władysław „Gwiazda”. **Rejowiec** - Szwec Aleksander „Skała” „,

Trzeba odnotować przykre wydarzenie (o którym napiszę następnym razem), które się wydarzyło w rejonie V- tym. Do dziś nie zostali wykryci sprawcy tego wydarzenia. Po kilku dniach Ernest Władysław w nieznanymi okolicznościach został zamordowany we wsi Rybie.

¹Relacja na podstawie PSZ w II wojnie światowej, t. III AK, o. c., s. 501. i relacja ustna Leona Bornusa „Klucznik”, dotycząca dziejów BCH i AK w pow. chełmskim.